

การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

The Development of Teachers' Competency in Learning Resource Management and Usage for the
Child Development Center under Khok Kong Subdistrict Administration Organization,
Mueang District, Sakon Nakhon

ปารณา จันทร์งษ์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร**

ดร.สุจิตรา แบบประเสริฐ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 2) หาแนวทางการส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก 3) ศึกษาผลจากการส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการดำเนินการ 2 วนรอบ มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นสะท้อนกลับ(Reflection) จำนวน 2 วนรอบ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัยครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 7 คน วิทยากร จำนวน 2 คน นายกององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน พนักงานส่วนตำบล จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 8 คน ผู้ปกครองเด็ก จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบประเมิน สถิติ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาการจัดการในการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ มีดังนี้

1.1 สภาพการจัดการแหล่งเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อพบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

1.2 ปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อพบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม และครูผู้ดูแลเด็กยังมีความต้องการที่จะเข้ารับการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อโดยในวงรอบที่ 1 ได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 แนวทาง 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) กิจกรรมการนิเทศและติดตามผลการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และในวงรอบที่ 2

คำสำคัญ : การจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยารัฐสกลนคร

** ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและฝึกอบรม คณะครุศาสตร์

ใช้การนิเทศแบบการให้คำแนะนำ (Coaching) ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

3. ในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ ในวงรอบที่ 1 โดยการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้และการนิเทศภายในเพื่อติดตามผล พบว่า หลังการพัฒนา ครูผู้ดูแลเด็กได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 29.04 โดยในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการครูผู้ดูแลเด็กมีพฤติกรรมการร่วมมือกิจกรรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความสามารถในการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และในวงรอบที่ 2 จากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 การติดตามและประเมินผลในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อโดยการออกนิเทศและติดตามผลการจัดการแหล่งเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมแล้วมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการในด้านต่างๆ โดยรวมแล้วเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) investigate the conditions and problems of learning resource management and usage for the Child Development Center under Khok Kong Subdistrict Administration Organization, 2) find ways to support learning resource management to facilitate children learning, 3) examine the effects after the intervention. This action research employed a two-spiral approach comprising four stages: planning, action, observation, and reflection. The target group involved seven co-researchers, two resource persons, a chair of Subdistrict Administration Organization, eight heads of community, and 20 parents. The research instruments were an interview form, a test, an observation form, and an assessment form. The statistics used for data collection were percentage, mean, and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The conditions and problems of learning resource management and usage for the Child Development Center under Khok Kong Subdistrict Administration Organization revealed that:

1.1 In terms of conditions, the teachers had limited knowledge in managing learning resources since they did not receive a training continuously and appropriately.

1.2 In terms of problems, the learning resource management was in effective as teachers lacked proper techniques and approach. Teachers also wanted to develop and enhance their knowledge and understanding about learning resource management for the Child Development Centers effectively.

2. The guidelines for developing the Child Development Center under Khok Kong Subdistrict Administration Organization, in the first spiral, comprised two activities: 1) a workshop, and 2) a supervision and monitoring for learning resource management. In the second spiral, the coaching supervision was employed.

3. The effects after the intervention revealed that in the first spiral after the workshop the teachers gained more knowledge and understanding for learning management with 29.04 percentage. During the workshop, the teachers reported their participating behavior, as a whole, at a high level. In the secondary spiral, the results from the follow-up and evaluate session found that teachers were able to manage learning

resources, as a whole, as a whole, at the highest level, which supported children development, as a whole, at the highest level.

Keywords: Learning Resource Management.

ภูมิหลัง

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตการพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2542, หน้า, 1)

หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กล่าวถึงแนวทางการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน จะเรียนรู้ และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย ซึ่งการสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ ให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการจะต้องครบทั้ง 4 ด้าน ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยโรงเรียนกำหนดให้มีสื่อและแหล่งการเรียนรู้ อาทิเช่น จัดให้มีห้องศูนย์สื่อ การจัดมุมต่างๆ ภายในห้องเรียนซึ่งเป็นการร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน อีกทั้งการจัดบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น จัดสวนพฤกษศาสตร์ แปลงเกษตร ต้นไม้แห่งการเรียนรู้ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน เช่น บุคคลสำคัญในท้องถิ่น การเยี่ยมชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความประสงค์ที่จะหาแนวทางส่งเสริมการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตตำบลโคกก่อ ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความต้องการของสังคม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ดังนี้

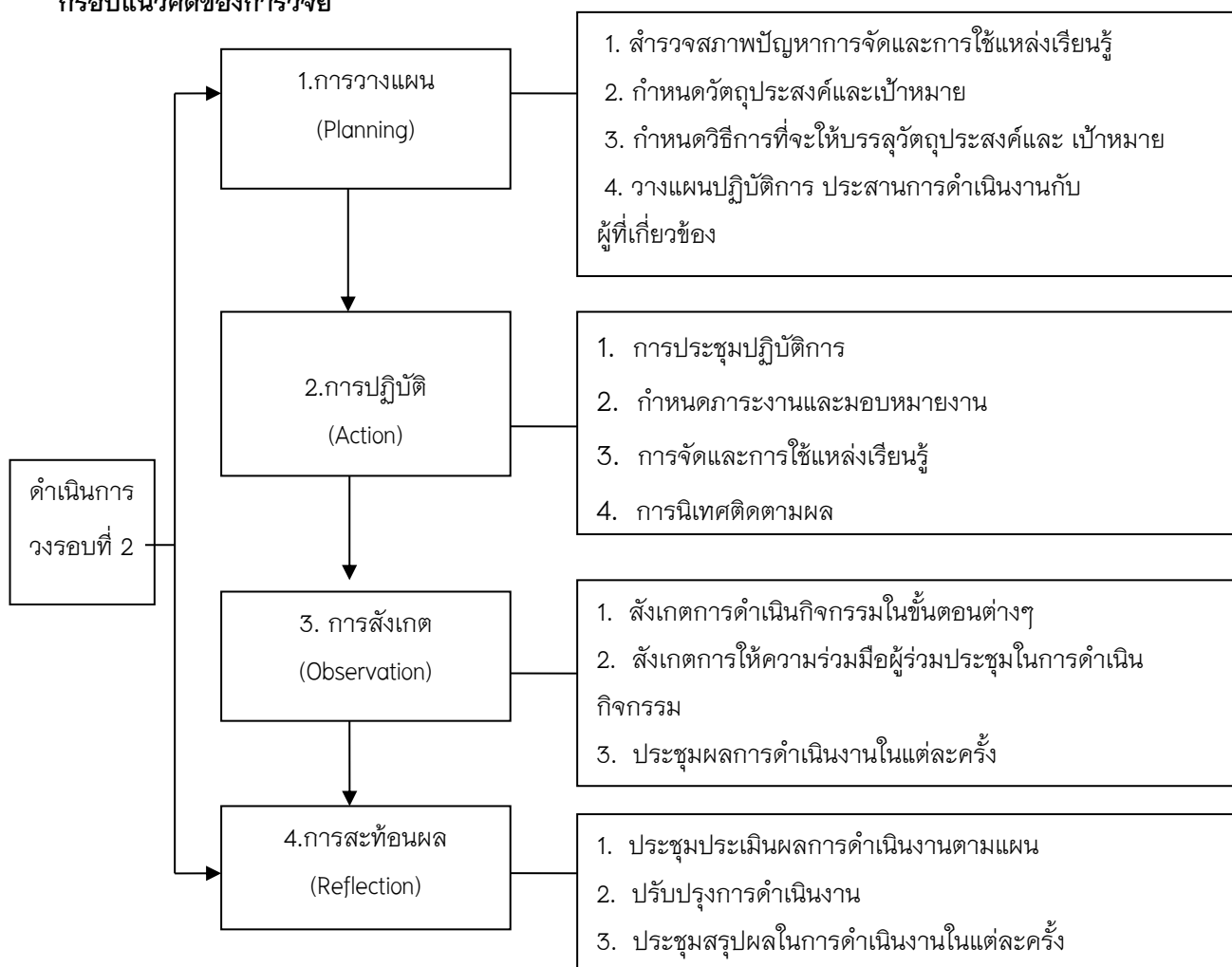
1. สภาพ และปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครเป็นอย่างไร
2. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครเป็นอย่างไร
3. ผลการดำเนินการส่งเสริมการจัดการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อติดตามผลของการส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน

1.1 วิเคราะห์สภาพปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

1.1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 7 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

1.1.2 สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1

1.2 วางกลยุทธ์ในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน

1.3 วางแผนปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1.3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ตั้งแต่วันที่ 26 – 27 พฤศจิกายน 2554

1.3.2 การนิเทศภายใน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เมษายน 2555

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน

2.1 ดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ มุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและผลิตสื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้และมีการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต

3.1 ผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2 ผลการจัดแหล่งเรียนรู้ มุมประสบการณ์ การเตรียมและผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของครูผู้ดูแลเด็กในกิจกรรม การนิเทศภายใน

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนผล

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง คือการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และกิจกรรมการนิเทศภายในแล้วประมวลผลภาพรวม

4.2 สรุปผลการดำเนินงาน ถ้าพบส่วนที่ดีก็ดำเนินการต่อไป ถ้าหากดำเนินการแล้วยังไม่เกิดการพัฒนาหรือถ้าพัฒนาแล้วแต่ยังไม่เป็นที่พอใจก็นำข้อมูลที่เป็นปัญหาและอุปสรรคไปใช้ในการวางแผนแก้ปัญหาตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน 4 ขั้นตอน ในวงรอบต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสร้างความตระหนัก โน้มน้าว จูงใจให้เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตตำบลโคกก่อด้วยความสมัครใจประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย	จำนวน 1 คน
1.2 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านโคกก่อง	จำนวน 3 คน
1.3 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านหนองใส	จำนวน 4 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลวิจัย จำนวน 34 คน ประกอบด้วย	
2.1 วิทยากร	จำนวน 2 คน
2.2 นายกองดีการบริหารส่วนตำบลโคกก่อง	จำนวน 1 คน
2.3 พนักงานส่วนตำบล	จำนวน 3 คน
2.4 ผู้นำชุมชน	จำนวน 8 คน
2.5 ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์

การสร้างแบบสัมภาษณ์การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อง

2. แบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการจัดการ แหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อง

3. แบบสังเกต

การสร้างแบบสังเกตการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการจัดการ แหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อง

4. แบบบันทึกการประชุม

การสร้างแบบบันทึกการประชุมการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อง

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่องและแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับโครงการวิจัย รวมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย
2. ประชุมผู้บริหารเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลเด็กในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่องเพื่อชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินงาน
3. ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลก่อนดำเนินโครงการ
4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละทางด้านการพัฒนาศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดและการใช้แหล่งการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อวางแผนการพัฒนา
5. นำข้อมูลจากการสำรวจในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาด้านส่งเสริมศักยภาพการจัดและการใช้แหล่งการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ในระยะที่ 2 ว่าการจัดและการใช้แหล่งการเรียนรู้ มีการ

ดำเนินการเป็นไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าสามารถพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดและการใช้แหล่งการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อเพียงใด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (X)
2. ร้อยละ
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดแหล่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดมุมประสบการณ์ การเตรียมและผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า การส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษา คู่มือและระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครนั้น ยังไม่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งผู้ช่วยผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการแหล่งเรียนรู้ขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดงบประมาณในการสนับสนุน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ มุมประสบการณ์ การเตรียมและผลิตสื่อการสอนตามรูปแบบหรือตามความเข้าใจเดิมที่เคยปฏิบัติมา โดยปัญหาส่วนใหญ่คือครูผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้ภายในศูนย์ มุมประสบการณ์ การเตรียมสื่อ การผลิตสื่อ ไม่ตรงตาม หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยการพัฒนาเด็ก และวิธีการประเมินพัฒนาการเด็กในแต่ละกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้การ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กทุกคนมีความต้องการที่จะเข้ารับ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการแหล่งเรียนรู้ มุมประสบการณ์ต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การเตรียมสื่อและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับ ปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า ก่อนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ทั้ง 7 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 57.61 และหลังจากที่ได้รับการพัฒนาทำให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 86.66 โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 29.04 จากการสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและจากการฝึกการผลิตสื่อ การเตรียมสื่อ และการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดการแหล่งเรียนรู้ได้สอดคล้องกับการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงถึงความสำเร็จในการจัด

ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ การผลิตและเตรียมสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนการนิเทศการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การผลิตและการเตรียมสื่อที่มีความสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้นั้นเป็นแนวทางที่ดีและมีประโยชน์และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมวิจัยเป็นอย่างมากเพราะได้ให้คำแนะนำเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ในวงรอบที่ 2 เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปรายผลเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งกลุ่มผู้นิเทศชี้แนะเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อย จึงส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยลงมือปฏิบัติการจัดการแหล่งเรียนรู้ มุมประสบการณ์ การเตรียมและการผลิตสื่อสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผลการติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 7 คน มีความสามารถในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บางด้านที่ควรปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และหลังจากการพัฒนางวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศเป็นรายบุคคลแล้ว ซึ่งผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญได้มีความเห็นว่าการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็กมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นจนส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการเรียนรู้โดยรวมเหมาะสมอยู่ในระดับมากและจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความพึงพอใจในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อที่สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสรุปได้ว่าการดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ตลอดจนจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมได้จนเป็นที่น่าพอใจและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดแหล่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดมุมประสบการณ์ การเตรียมและผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า การส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษา คู่มือและระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครนั้น ยังไม่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งผู้ช่วยผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการแหล่งเรียนรู้ขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดงบประมาณ

ในการสนับสนุน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า ก่อนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ทั้ง 7 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 57.61 และหลังจากที่ได้รับการพัฒนาทำให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 86.66 โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 29.04 จากการสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและจากการฝึกการผลิตสื่อ การเตรียมสื่อ และการจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดการแหล่งเรียนรู้ได้สอดคล้องกับการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยมีมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงถึงความสำเร็จในการจัด ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ การผลิตและเตรียม สื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ส่วนการนิเทศการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การผลิตและการเตรียมสื่อที่มีความ สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้นั้นเป็นแนวทางที่ดีและมีประโยชน์และมีความสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ร่วมวิจัยเป็นอย่างมากเพราะได้ให้คำแนะนำเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ในวงรอบที่ 2 เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. ผลการติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 7 คน มีความสามารถในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังมีการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้บางด้านที่ควรปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และหลังจากการพัฒนางวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การ นิเทศเป็นรายบุคคลแล้ว ซึ่งผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญได้มีความเห็นว่าการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็กมี ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นจนส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการเรียนรู้โดยรวมเหมาะสมอยู่ในระดับมากและจากการ สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้ สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความพึงพอใจใน การจัดการแหล่งเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อที่สอดคล้องกับการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสรุปได้ว่าการดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การ จัดมุมประสบการณ์ต่างๆ การเตรียมและการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกก่อ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจและสามารถ จัดการแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรมีการนิเทศภายในเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสามารถหลักการจัดการแหล่งการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยควรดำเนินการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรได้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น

1.3 การพัฒนาบุคลากรโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในทางปฏิบัติจริงควรมีการยืดหยุ่นไปตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริงจึงจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหรือกิจกรรมอื่นๆ เช่น การเล่นเกม การศึกษาดูงาน การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กระหว่างการพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการกับการพัฒนาโดยใช้กระบวนการอื่นๆ

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านทักษะการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่หลากหลาย เพื่อให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 ควรนำกลยุทธ์การฝึกปฏิบัติ การสังเกต และการศึกษาดูงานการจัดการแหล่งเรียนรู้ของคุณ์พัฒนาเด็กเล็กมาใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย. (2548). *คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์. 2549.

กรมอนามัย. (2548). *คู่มือการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ*. นนทบุรี: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์..

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ฉัตรพร ภาษา. (2553). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโคกสะอาดวิทยา อำเภอภูเขียวจังหวัดชัยภูมิ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นภเนตร ธรรมบวร. (2549). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บุษบง ดันติวงศ์. (2549). *รูปแบบการศึกษาปฐมวัยตามวิถีไทยเพื่อชีวิตที่พอเพียง*. กรุงเทพมหานคร.

บุษบา ตะวัน. (2553). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนวัดประชานิมิต อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เบจวรรณ ดวงสุพรรณ. (2552). *การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนโรงเรียนบ้านห้วยม่วง*. อำเภอหนองบัวแดงจังหวัด.

มัญญ ศรีสนาม. (2548). *สภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.